

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2021.- 2027. GADAM (VPP2027)

Latvijas Pašvaldību savienība

03.11.2021.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VPP2027 izstrādes process

- ✓ **VPP2027 izstrāde** - 2020.g. septembris līdz 2021.gada septembrim, iesaistot dažādas sabiedrības interešu grupas un valsts institūcijas kopradīšanas procesā (16 sanāksmēs un tām sekojošajā saskaņošanā)
- ✓ **VPP2027 projekta sabiedriskā apspriešana** - 2021. gada 11. līdz 26. maijs, tās ietvaros saņemtie viedokļi ir apkopoti izziņā (4. pielikums)
- ✓ **Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana** - 2021.gada 20.septembris līdz 21.oktobrim (tās ietvaros saņemti arī LPS un LLPA atzinumi par VPP2027, nav apkopoti izziņā, jo to neparedz procedūra)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VPP2027 stratēģiskie mērķi un vides politikas apakšjomu plānošanas dokumenti

1. Virzīties uz **klimatneitralitāti** un klimatnoturīgumu

2. Veicināt ilgtspējīgu **resursu** izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku

3. Saglabāt un atjaunot **ekosistēmas** un bioloģisko daudzveidību

4. Samazināt **piesārņojumu**

Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam

Latvijas stratēģija
klimatneitralitātes
sasniegšanai līdz
2050. gadam

Plūdu riska
pārvaldības
plāni 2022.-
2027.gadam

Upju baseinu
apgabalu
apsaimniekošanas
plāni 2022.-2027.
gadam

Notekūdeņu
apsaimniekošanas
investīciju plāns
2021.-2027. gadam

Pasākumu
programma laba
jūras vides
stāvokļa
panākšanai
2022.-2027.
gadam

Kūdras
ilgtspējīgas
izmantošanas
pamatnostādnes
2020.-2030.
gadam

Atkritumu
apsaimniekošanas
valsts plāns
2021.-2028.
gadam

Rīcības plāns
pārejai uz aprites
ekonomiku
2020.-2027.
gadam

Latvijas stratēģija
pielāgošanās
klimata
pārmaiņām plāns
laika posmam
līdz 2030. gadam

Gaisa
piesārņojuma
samazināšanas
rīcības plāns
2020.-2030.
gadam

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VPP2027 dokumenta struktūra

I. POLITIKAS MĒRĶI UN PRINCIPI

II. VIDES POLITIKAS JOMAS

- Raksturotas **9 rīcībpolitikas jomas** pēc šādas shēmas
  - 1) Stāvoklis Latvijā
(slodzes, stāvoklis, ietekme)
  - 2) Politikas konteksts
  - 3) Politikas apakšmērķi
  - 4) Politikas rezultāti
  - 5) Rezultatīvie rādītāji

III. RĪCĪBAS VIRZIENI UN UZDEVUMI

- Noteikti **49 rīcības virzieni**,
definējot pasākumus un saistot to izpildi ar politikas rezultātiem, rezultatīvajiem rādītājiem, laika termiņiem, nosakot iesaistītās puses un potenciālos finansējuma avotus

PIELIKUMI

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības

VPP2027 rīcībpolitikas jomas

- 1. Vides pārvaldības pamatsistēma (horizontālie jautājumi)**
- 2. Valsts vides monitorings**
- 3. Klimata pārmaiņas**
- 4. Resursu efektīva izmantošana un aprites ekonomikas principu ieviešana**
- 5. Gaisa kvalitāte un vides troksnis**
- 6. Bioloģiskā daudzveidība**
- 7. Ūdens pārvaldība un apsaimniekošana**
- 8. Ražošanas un ķīmisko vielu pārvaldība**
- 9. Radiācijas drošība**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VPP2027 pielikumi

1.Vides monitoringa programma 2021.-2026. gadam

- 1.1.Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programma.
- 1.2.Ūdeņu monitoringa programma.
- 1.3.Zemes monitoringa programma.
- 1.4.Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma

2.Latvijas nacionālais īstenošanas plāns par noturīgiem organiskajiem piesārņotājiem

3.Radiācijas drošības programma

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

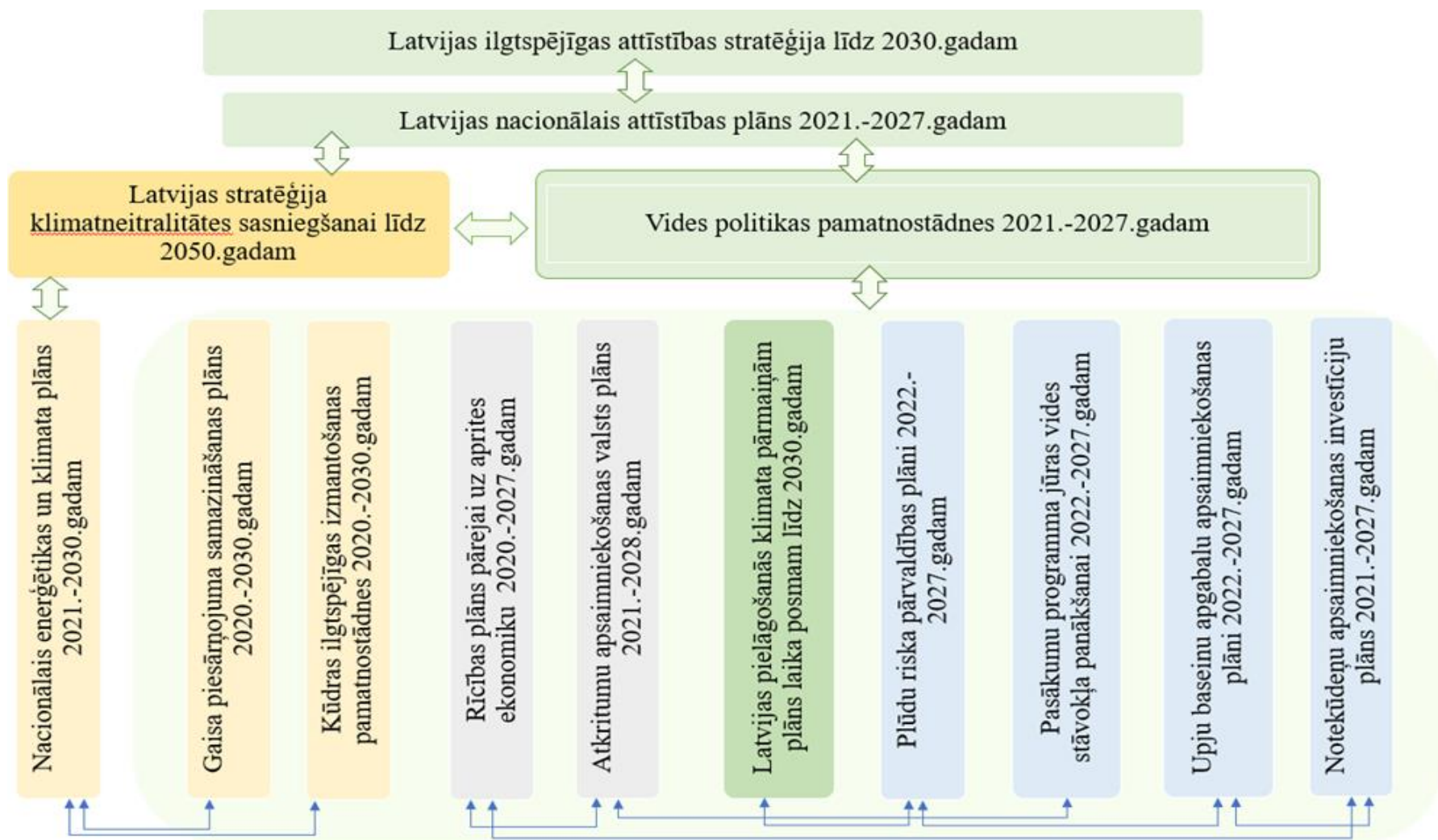
VPP2027 stratēģiskie mērķi

1. Virzīties uz **klimatneitralitāti** un klimatnoturīgumu
2. Veicināt ilgtspējīgu **resursu** izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku
3. Saglabāt un atjaunot **ekosistēmas** un bioloģisko daudzveidību
4. Samazināt **piesārņojumu**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

VPP2027 vides politikas hierarhija un dokumentu saistība

Vides politikas 30 apakšmērķi 9 jomās ^(1/4)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

1. Vides politikas efektivitātes paaugstināšana

- **Sabiedrības informētības** un izpratnes veicināšana par vides jautājumiem un vides institūciju darbību.
- Attīstīt **profesionālo kompetenci** vides jautājumos.
- Attīstīt **vides izglītību un pētniecību** vides jautājumos.
- Attīstīt instrumentus **privātā sektora iesaistei** un līdzdalībai vides jautājumu risināšanā.
- Integrēt **ilgtspējīga finansējuma** pieeju vides politikas plānošanā.

2. Vides monitoringa programma

- Iegūt visaptverošu informāciju par **gaisa kvalitāti**, valsts kopējām emisijām un primāro meteoroloģisko informāciju.
- Iegūt visaptverošu informāciju par **ūdeņu stāvokli** Latvijas teritorijā.
- Iegūt aktuālāko informāciju par **augsnēs radioaktivitātes līmeni un seismiskiem notikumiem**.
- Iegūt visaptverošu informāciju par **bioloģisko daudzveidību**, nodrošinot ES prasības monitoringa īstenošanā.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides politikas 30 apakšmērķi 9 jomās

(2/4)

3. Klimata pārmaiņas

- Nodrošināt Latvijas **virzību uz klimatneitralitātes** sasniegšanu.
- Veicināt klimatnoturīgumu un **pielāgošanos klimata** pārmaiņām.

4. Resursu efektīva izmantošana un aprites ekonomikas principu ieviešana

- Veicināt ~~atkritumu rašanās novēršanu~~ un īstenot **pāreju no atkritumiem uz resursiem**.
- Veicināt **ilgtspējīgu resursu ieguvi** un izmantošanu.
- Izveidot **efektīvu atkritumu apsaimniekošanas** sistēmu, īstenojot aprites ekonomikas principus ražošanā un sadzīvē.
- Palielināt **notekūdeņu attīrīšanas** iekārtu dūņu izmantošanu.

Vides politikas 30 apakšmērķi 9 jomās

(3/4)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

5. Gaisa kvalitāte un vides troksnis

- **Gaisa kvalitātes aizsardzība un uzlabošana**, lai veicinātu sabiedrības veselību un labklājību, kā arī ekosistēmu kvalitāti.
- Īstenotas **rīcības gaisa piesārņojuma samazināšanai** un gaisa kvalitātes uzlabošanai, kas balstītas uz kvalitatīviem datiem, padziļinātām zināšanām un sabiedrības atbalstu šīm rīcībām.
- Novērtēta **vides trokšņa** ietekme uz iedzīvotājiem, pilnveidojot vides trokšņa kartēšanu un rīcības plānu izstrādi.

6. Bioloģiskā daudzveidība

- **Bioloģiskās daudzveidības**, tajā skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu, un vērtīgo ainavu saglabāšana.
- **Dabas kapitāla** saglabāšana un pārvaldība.

7. Ūdens pārvaldība un apsaimnieko šana

- **Plūdu riska un erozijas** samazināšana.
- Droša **ūdens resursu izmantošana**, nelietderīga patēriņa samazināšana un **dūņu lietderīgas izmantošanas** palielināšana.
- **Virszemes ūdeņu un jūras vides** stāvokļa uzlabošana.
- **Piesārņojuma samazināšana** virszemes ūdeņos un jūras vidē.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides politikas 30 apakšmērķi 9 jomās

(4/4)

8. Ražošanas un ķīmisko vielu pārvaldība

- Veicināt **piesārņojuma samazināšanu**, t.sk. piesārņoto vietu sanāciju, kā arī samazināt bīstamo ķīmisko vielu negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību.

9. Radiācijas drošība

- Droša **jonizējošā starojumu** avotu apsaimniekošana.
- Ilgtspējīga **radioaktīvo atkritumu** pārvaldība.
- Uzlabojusies **sabiedrības izpratne** par radiācijas drošības jautājumiem.
- Stiprināta **radiācijas avāriju pārvaldība**.
- Pilnveidota darbību ar jonizējošā starojuma avotiem **uzraudzības sistēma**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pašvaldībām aktuālie uzdevumi /VPP2027 LPS izziņa (1/1)

Uzdevumi:

1) Izstrādāt un ieviest uz risku izvērtējumiem balstītas pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģijas

2) Uzlabot lietus notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu pilsētās un apdzīvotās vietās, izstrādājot vietējo pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģijas

☐ Teritorijas attīstības plānošanas likums - pašvaldību klimata pielāgošanās pasākumi jāplāno kā pašvaldību attīstības programmu sastāvdaļa.

☐ Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam - pašvaldībām, izstrādājot attīstības programmas, nodrošināt detalizētu rīcību un nepieciešamo pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumu iekļaušanu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pašvaldībām aktuālie uzdevumi /VPP2027 LPS izziņa (1/2)

☐ **ES Pielāgošanās stratēģija** (Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija) - "Adaptācijas stratēģijām visos līmeņos jābūt iedarbīgām un balstītām uz jaunākajām zinātnes atziņām. Adaptācijas stratēģijas arī turpmāk būs svarīgi instrumenti. Nacionālajām, reģionālajām un vietējām iestādēm būtu tās jāizstrādā tālāk".

☐ **ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda darbības programmā (projekts)** viens no specifiskā atbalsta mērķa SAM 2.1.3. iznākuma rādītājiem ir "Nacionālās un vietējās stratēģijas, kas vērstas uz pielāgošanos klimata pārmaiņām".

☐ **Pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģijas** - priekšnosacījums, lai pretendētu uz ES fondu finansējumu pielāgošanās pasākumiem.

☐ **Pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģijas** var ietvert arī lietus ūdeņu savākšanas/apsaimniekošanas risinājumus.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pašvaldībām aktuālie uzdevumi /VPP2027 LPS izziņa (2/1)

Uzdevums:

Pasākumu programmas izstrāde un pasākumu īstenošana upju jūras krasta erozijas mazināšanai

☐ Svarīgi ir nodrošināt **jūras krasta erozijas samazināšanu**, mērķtiecīgi plānojot un īstenojot pasākumus.

☐ **Teritorijas attīstības plānošanas likums** - pašvaldību klimata pielāgošanās pasākumi jāplāno kā pašvaldību attīstības programmu sastāvdaļa, tie var ietvert arī pasākumus upju un jūru krasta erozijas mazināšanai.

☐ Jūras krastā atrodas nozīmīgi infrastruktūras objekti - **nepieciešams aizsargāt pret erozijas risku**, piemēram, Liepājas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, blīvi apdzīvotas vietas.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pašvaldībām aktuālie uzdevumi /VPP2027 LPS izziņa (2/2)

☐ **ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda darbības programmā (projekts)** pie specifiskā atbalsta mērķa 2.1.3.SAM “Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām” kā atbalstāmās darbības nosauktas :

- ✓ **Krasta erozijas risku mazinoši pasākumi**, t.sk. prioritāri zaļo risinājumu piemērošana (piem., mākslīgo kāpu veidošana, akmeņu krāvumi, veģetācijas izveide vai atjaunošana) vai kombinētas un hibrīda infrastruktūras ierīkošana, primāri atbalstot objektus, kas novērš vai mazina vislielāko potenciālo kaitējumu videi un risku iedzīvotāju drošībai, labklājībai un veselībai.
- ✓ **Pieļaujama aizsargbūvju un infrastruktūras izveide, paplašināšana un pārbūve vietās**, kurās zaļās un zilās infrastruktūras pasākumi vai kombinētie pasākumi nav iespējami.
- ✓ **Teritorijas attīstības plānošanas likums** - pašvaldību klimata pielāgošanās pasākumi jāplāno kā pašvaldību attīstības programmu sastāvdaļa.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pašvaldībām aktuālie uzdevumi /VPP2027 LPS izziņa (3)

Uzdevums:

Zaļās un zilās infrastruktūras elementu un multifunkcionālu risinājumu izvērtējums un integrēšana teritorijas attīstības plānošanas dokumentos

ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda darbības programmā (projekts) ietvaros zem 2. mērķa ir plānoti pasākumi, kas ir saistīti ar zaļo infrastruktūru (2.1.3.SAM) –

- ✓ Nacionālas nozīmes plūdu un krasta eroziju pasākumi
- ✓ Pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām

2.1.3.SAM ietvaros rādītāji saistībā ar zaļo infrastruktūru

✓ Zaļā infrastruktūra, kas izveidota vai jaunināta nolūkā pielāgoties klimata pārmaiņām - sasniedzamā vērtība 2029.gadā **91 ha**.

✓ Iedzīvotāji, kuriem ir piekļuve jaunai vai modernizētai zaļajai infrastruktūrai - sasniedzamā vērtība 2029.gadā **20 206 iedzīvotāji**.

Priekšnosacījums - pasākumu atbilstība pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pašvaldībām aktuālie uzdevumi /VPP2027 LPS izziņa (4)

Uzdevums:

Izveidot notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas infrastruktūru

- Notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas stratēģijas** izstrāde - 2021.g.beigas.
- Stratēģijas ietvaros** - Latvijai atbilstošākie notekūdeņu savākšanas un pārstrādes veidi, ietverot tam nepieciešamās infrastruktūras raksturojumu.
- ES fondu finansējums** notekūdeņu apsaimniekošanai plānots Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam ieviešanas kontekstā, vienlaikus nodrošina VPP2027 apakšmērķa «4.4. Palielināt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu izmantošanu» sasniegšanu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pašvaldībām aktuālie uzdevumi /VPP2027 LPS izziņa (5)

Uzdevumi:

- 1) Paplašināt jaunu pieslēgumu skaitu pie centralizētajām un lokālajām siltumapgādes sistēmām un veicināt novecojušo un neefektīvo lokālo un individuālo apkures sistēmu atjaunošanu, sniedzot finansiālu atbalstu
- 2) Sniegt finansiālu atbalstu zemu (nulles) emisiju AER izmantošanai centralizētajā un lokālajā siltumapgādē

Pašvaldībām ir tiesības saistošajos noteikumos noteikt siltumapgādes risinājumu veidus, tostarp noteikt veidus pieslēgties centrālajai siltumapgādes sistēmai, vai izmantot citu atjaunojamo energoresursu vai bezemisiju siltumapgādes tehnoloģijas avotu, tādejādi samazinot gaisa piesārņojošo vielu emisijas pašvaldību teritorijā.

“Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānā 2020.-2030.gadam” līdzīga satura pasākumos - atbildīgās noteiktas pašvaldības

Pašvaldības var papildus ES fondu ietvaros sniegtajam atbalstam **atbalstīt trūcīgās iedzīvotāju grupas**, piemēram, piemērojot arī NĪN atlaides motivēt iedzīvotājus pāriet uz videi draudzīgiem apkures risinājumiem.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Tālākais VPP2027 virzības process

- ✓ **21.10.2021. noslēdzies VPP2027 stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma process** un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana, veikti precizējumi Vides pārskatā, kas tiks iesniegts Valsts vides pārraudzības birojā kopā ar galīgo saskaņoto VPP2027 dokumentu pakotni.
- ✓ **Precizējumi pēc 21.10.2021.** tika veikti arī VPP2027 dokumentā.
- ✓ VPP2027 dokumentu **pakotne 1.11.2021. ievietota Tiesību aktu portālā (TAP)**
- ✓ **Atzinumu iesniegšanas termiņš TAP sistēmā 13.11.2021.**
- ✓ VPP2027 plānots, ka **šogad jāapstiprina Ministru kabinetā** - tas cieši saistāms ar ES fondu finansējuma pieejamību/ pamatojumu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vēl ceļš nav galā,

aicinām uz ražīgu
sadarbību!